

Postbus 7113
1007 JC Amsterdam
Strawinskylaan 1999
1077 XV Amsterdam
T +31 20 71 71 000
F +31 20 71 71 111

E.A. Minderhoud, advocaat
T +31 20 71 71 936
F +31 20 71 71 333
erik.minderhoud@nautadutilh.com

H.P. Wiersema, advocaat
T +31 20 71 71 936
F +31 20 71 71 333
harald.wiersema@nautadutilh.com

Amsterdam, 1 augustus 2013

Raad van State
Afdeling bestuursrechtspraak
t.a.v. de heer J. Jhauw
Postbus 20019
2500 EA 's-GRAVENHAGE

**Tevens per fax: 070-3651380
(zonder bijlagen)**

AANVULLING GRONDEN VAN BEROEP

Hoogedelgestreng College,

5009.1413 - B.V. Landgoed Den Alerdinck II / Bestemmingsplan Buitengebied
Raalte - uw nummer: 201207782/1/R1

Bij brief van 17 juli 2013 stelden wij namens B.V. Landgoed Den Alerdinck II (het "Landgoed") pro forma beroep in tegen het bestemmingsplan 'Buitengebied Raalte, correctieve herziening' (de "Correctieve herziening"). In deze brief vullen wij de gronden van beroep aan.

Het beroep heeft betrekking op de bestemming van drie afzonderlijke percelen in het plangebied, te weten het perceel Den Alerdinckweg 1 en de percelen Colckhof 2 en 6 (in het pro forma beroepschrift wordt abusievelijk enkel het perceel Colckhof 6 genoemd). In het onderhavige beroepschrift zet het Landgoed de volgende beroepsgronden uiteen:

- (i) met betrekking tot het perceel Den Alerdinckweg 1, beroepsgronden tegen artikel 1 en 13 van de Correctieve herziening, en
- (ii) met betrekking tot de percelen Colckhof 2 en 6, beroepsgronden tegen de onderdelen van artikel 1 en 13 van de Correctieve herziening die

Amsterdam

Brussel

Londen

Luxemburg

New York

Rotterdam

Deze communicatie is vertrouwelijk en kan onderworpen zijn aan een beroepsgeheim. Deze mag niet worden gebruikt, geopenbaard, veelelvoudigd, gedistribueerd of behouden door een ander dan de beoogde ontvanger. Alle juridische relaties zijn onderworpen aan NautaDutilh N.V.'s algemene voorwaarden (zie www.nautadutilh.com/terms), die een aansprakelijkheidsbeperking bevatten, zijn gedeponereerd bij de Rotterdamse rechtbank en op verzoek kosteloos zullen worden toegezonden. Nederlands recht is van toepassing en geschillen zullen worden onderworpen aan de exclusieve bevoegdheid van de Amsterdamse of Rotterdamse rechtbank, naar keuze van de eiser. NautaDutilh N.V.; statutaire zetel Rotterdam; handelsregister no.24338323. Voor informatie inzake de verwerking van uw persoonsgegevens verwijzen wij naar de privacy policy www.nautadutilh.com/privacy.
ABN AMRO Bank 46.69.93.293; ING Bank 50296; Deutsche Bank 44.10.72.127; ten name van Stichting Beheer Derdengelden Advocatuur NautaDutilh.

ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan 'Buitengebied Raalte, correctieve herziening' (de "Ontwerpherziening") gewijzigd zijn vastgesteld.

I. WIJZIGINGEN CORRECTIEVE HERZIENING

- 1 Door de Correctieve herziening komt planregel 1.45 ('evenementen') van het bestemmingsplan 'Buitengebied Raalte' (het "Bestemmingsplan") als volgt te luiden:

'gebeurtenissen, die ten hoogste 5 dagen duren, met een openbaar karakter, gericht op een groot publiek, met betrekking tot kunst, sport, ontspanning en cultuur. Het aantal dagen is exclusief de benodigde dagen voor het opbouwen en afbreken van voorzieningen ten behoeve van het evenement.'

- 2 In planregel 13.1 wordt het begrip 'evenementen' uit Tabel 13.1 verwijderd uit het Bestemmingsplan en naar voren gehaald als een nieuw sub f ('evenementen'), ondergeschikt aan de functies genoemd in sub a tot en met e. Een nieuwe planregel 13.3.2 ('Evenementen') wordt toegevoegd:

'Met betrekking tot het gebruik van gronden ten behoeve van evenementen gelden de volgende regels:

- a. het aantal evenementen bedraagt ten hoogste 5 per jaar;
- b. het aantal bezoekers per dag per evenement bedraagt ten hoogste 1.000;
- c. tussen 19:00 uur en 7:00 uur is de productie van versterkt geluid niet toegestaan;
- d. het totaal aantal bezoekers per evenement bedraagt ten hoogste 3.000 bezoekers;
Van het bepaalde onder b tot en met d kan ten hoogste 2 keer per jaar worden afgeweken mits:
- e. het aantal bezoekers per dag per evenement ten hoogste 3.000 bedraagt;
- f. tussen 23:00 uur en 7:00 uur geen versterkt geluid geproduceerd wordt;
- g. het totaal aantal bezoekers per evenement ten hoogste 9.000 bedraagt.'

Wijzigingen in de Correctieve herziening t.o.v. de Ontwerpherziening

- 3 In de Correctieve herziening is sprake van drie materiële wijzigingen ten opzichte van de Ontwerpherziening. Zakelijk weergegeven betreft het de

volgende wijzigingen:

1. de begrippen 'omvangrijke evenementen' en 'beperkte evenementen' worden niet langer gebruikt in planregel 13.3.2;
2. in de begripsomschrijving in planregel 1.45 wordt toegevoegd dat het aantal dagen van vijf dat voor een evenement staat, moet worden berekend exclusief de benodigde dagen voor het opbouwen en afbreken van voorzieningen ten behoeve van een evenement;
3. aan planregel 13.3.2 wordt toegevoegd dat voor 7:00 's ochtends geen versterkt geluid geproduceerd wordt.

II. BEROEPSGRONDEN 'DEN ALERDINCKWEG 1'

- 4 De wijzigingen die de Correctieve herziening aanbrengt in het Bestemmingsplan geven geen aanleiding het beroep in te trekken. Het Landgoed handhaaft zijn bezwaren tegen de Ontwerpherziening in zijn zienswijze van 30 mei 2013 (bijlage 1 bij de nadere reactie van het Landgoed), en zijn beroepsgronden tegen het Bestemmingsplan in het beroepschrift van 24 augustus 2012 en in de nadere reactie van 30 mei 2013. Die bezwaren en gronden dienen hier als herhaald en ingelast te worden beschouwd.
- 5 Het Landgoed gaat hierna enkel in op de plandelen in de Correctieve herziening die ten opzichte van de Ontwerpherziening gewijzigd zijn vastgesteld. Het beroep heeft geen betrekking op het schrappen van de begrippen 'omvangrijke evenementen' en 'beperkte evenementen' uit planregel 13.3.2 (zie randnummer 3 van dit beroepschrift), nu dit tegemoet komt aan de bezwaren van het Landgoed in randnummer 9 en 10 van zijn zienswijze.

GROND 1: Opbouwen en afbreken van een evenement

- 6 Planregel 1.45 bepaalt dat het toegestane aantal dagen voor evenementen moet worden berekend exclusief het benodigde aantal dagen voor het opbouwen en afbreken van voorzieningen ten behoeve van het evenement.
- 7 De StAB overweegt in haar deskundigenverslag van 12 maart 2013, dat vanwege de evenementen - 25 dagen per jaar, exclusief op- en afbouw - negatieve effecten op de EHS en verstoring van flora en fauna kunnen optreden.¹ Het Landgoed heeft onderzoek naar de natuurwaarden in het gebied laten uitvoeren, in de vorm van een vleermuizen- en broedvogel-

¹ StAB-rapport van 12 maart 2013, p. 50.

onderzoek. De voorlopige resultaten zijn ingediend bij de nadere reactie van 30 mei 2013. De eindrapportage van juni 2013 bevestigt dat landgoed Havezathe Den Alerdinck en het omliggende gebied van speciale waarde zijn voor vleermuizen en broedvogels (**bijlage 1**).

- 8 De effecten van het op- en afbreken van evenementen op de in het gebied aanwezige natuurwaarden, gerelateerd aan het aantal uren/dagen dat daarvoor wordt aangewend, zijn niet onderzocht door de Raad. Het aantal dagen voor het opbouwen en afbreken van evenementen dient te worden begrensd, nu dergelijke activiteiten kunnen leiden tot verstoring van vogels en de vleermuizen ten gevolge van geluid, licht en betreding.² Een te stellen begrenzing dient te zijn gebaseerd op een deugdelijk onderzoek naar de effecten. Het ruime begrip het 'benodigde' aantal dagen, leidt voorts tot rechtsonzekerheid en is niet handhaafbaar.
- 9 Planregel 1.45 is in strijd met een goede ruimtelijke ordening en ontbeert een goede ruimtelijke onderbouwing.

GROND 2: Geluidgrenswaarden

- 10 De Ontwerpherziening is in die zin gewijzigd vastgesteld dat vóór 7:00 uur 's ochtends geen versterkt geluid geproduceerd mag worden. In reactie op de zienswijze van het Landgoed, stelt de Raad dat het stellen van een eindtijd voor het produceren van versterkt geluid voldoende is in het kader van een goede ruimtelijke ordening. De Raad ziet geen reden onderzoek te doen naar het maximaal toelaatbare geluidniveau. Voorts acht de Raad het niet nodig het verbod van toepassing te verklaren op niet-versterkt geluid.
- 11 Het enkel noemen van een begin- en eindtijd voldoet niet aan de eis van een goede ruimtelijke ordening. Gelet op het kwetsbare karakter van de omgeving, zou het maximaal toelaatbare geluidniveau binnen de opengestelde uren moeten worden onderzocht en neergelegd in het bestemmingsplan. Het maximaal toelaatbare geluidniveau zou voorts niet beperkt moeten blijven tot 'versterkt' geluid. Een onversterkt orkest kan immers dezelfde geluidwaarden produceren als versterkt geluid. De Raad heeft niet onderzocht of dusdanige geluidgrenswaarden kunnen worden voorgeschreven waarmee een aanvaardbaar leefklimaat is gewaarborgd, althans overlast voor de natuurwaarden in de omgeving is uitgesloten en waarbij wordt gemeten op basis van de maximale gebruiksmogelijkhe-

² Bijv. ABRvS 21 oktober 2009, M&R 2010/16, ECLI:NL:RVS:2009:BK0775, r.o. 2.5.5.

den.³ Het Landgoed merkt daarbij overigens op dat in het evenementenbeleid van de gemeente Raalte ook geen maximale geluidwaarden worden voorgeschreven voor evenementen.

- 12 De beperking tot versterkt geluid heeft tot gevolg dat onversterkt geluid - dat als gezegd even luid kan zijn als versterkt geluid - wél is toegestaan in de nachtelijke uren (afhankelijk van de omvang van het evenement, tussen respectievelijk 19:00-7:00 uur en 23:00-7:00 uur). De effecten hiervan zijn niet onderzocht en niet is onderbouwd waarom beperking van onversterkt geluid in deze uren niet noodzakelijk is, mede gelet op de aanwezige natuurwaarden en de belangen van omwonenden.
- 13 Planregel 13.3.2 is in strijd met een goede ruimtelijke ordening en ontbeert een goede ruimtelijke onderbouwing.

III. BEROEPSGRONDEN 'COLCKHOF 2 en 6'

- 14 Het zuidwestelijke deel van het landgoed Den Alerdinck II is gelegen nabij het perceel van historische buitenplaats De Colckhof ("De Colckhof") te Laag Zuthem (zie de verbeeldingen in **bijlage 2**; de verbeelding bij het bestemmingsplan 'Landgoed Den Alerdinck II' geeft de feitelijke grenzen weer van het landgoed Den Alerdinck II). De Colckhof heeft op grond van het Bestemmingsplan de bestemming 'Landhuis'. De omliggende gronden grenzen rechtstreeks aan het landgoed Den Alerdinck II, en vallen binnen de EHS. De gronden bij De Colckhof maken samen met de gronden van het Landgoed en van de Havezathe deel uit van hetzelfde samenhangende ecologische (EHS-)gebied (zie de verbeeldingen in **bijlage 3**).
- 15 Het Landgoed vreest voor overlast vanwege opbouw- en afbreekwerkzaamheden voor en na evenementen bij De Colckhof, en voor geluidoverlast vanwege de evenementen. De hiervoor uitgewerkte gronden van beroep tegen de bestemming Landhuis voor het perceel Den Alerdinckweg 1, hebben eveneens betrekking op de bestemming Landhuis voor de percelen Colckhof 2 en 6. Die beroepsgronden moeten hier als herhaald en ingelast worden beschouwd.
- 16 Het Landgoed wijst er op dat de Raad geen natuur-, verkeers- of ander onderzoek heeft laten uitvoeren naar de gevolgen van de bestemming 'Landhuis' op (de omgeving van) de percelen Colckhof 2 en 6. De Colck-

³ ABRvS 29 februari 2012, nr. 201002029/1/T1/R2, AB 2012/100.

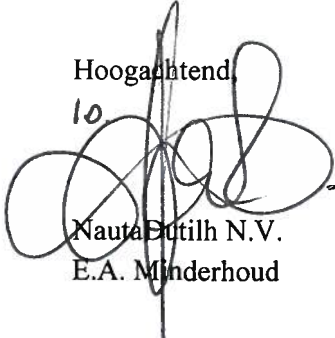
hof grenst aan het vogelweidegebied 'het Lierderbroek', één van de oudste polders in Nederland. Voorts is niet onderzocht wat de cumulatieve effecten zijn van evenementen bij zowel de percelen Colckhof 2 en 6 en bij het perceel Den Alerdinckweg 1. Het gebied (EHS, wegen, etc.) wordt dubbel belast. Bijvoorbeeld is niet onderkend en onderzocht, de mogelijkheid van twee meerdaagse evenementen in één week met daar bovenop een onbepaald aantal dagen voor op- en afbouwen. De Zuthemerweg is de enige aanrijroute voor de drie percelen en de Raad heeft de cumulatieve gevolgen daarvan evenmin onderzocht.

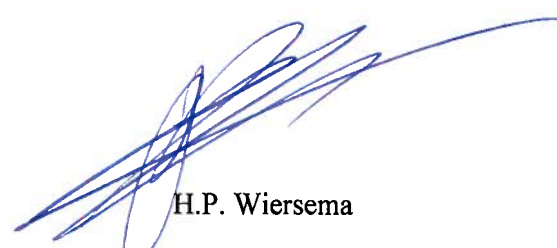
- 17 De bestemming 'Landhuis' voor deze percelen ontbeert een goede ruimtelijke onderbouwing. Planregels 1.45 en 13.3.2 zijn in strijd met een goede ruimtelijke ordening.

IV. CONCLUSIE

Gelet op het voorgaande had de Raad in het kader van een goede ruimtelijke ordening in redelijkheid niet kunnen komen tot de vaststelling van artikel 1.45 en 13.3.2 van de planregels, voor zover deze betrekking hebben op de percelen Den Alerdinckweg 1 en Colckhof 2 en 6. Gelet hierop kan het besluit van de Raad van 30 mei 2013, voor zover dat betrekking heeft op deze plandelen, niet in stand blijven.

Het Landgoed verzoekt u zijn beroep gegrond te verklaren en het bestreden besluit te vernietigen. Het maakt aanspraak op de vergoeding van de gemaakte proceskosten.

Hoogachtend,
10

NautaDutilh N.V.
E.A. Minderhoud

H.P. Wiersema

Bijlage 1

Eindrapport

**VLEERMUIZEN EN BROEDVOGELS TER PLAATSE VAN EN
DIRECT ROND LANDGOED HAVEZATHE DEN ALERDINCK TE
LAAG ZUTHEM**

Adviesbureau

Mertens

Eindrapport

VLEERMUIZEN EN BROEDVOGELS TER PLAATSE VAN EN DIRECT ROND LANDGOED HAVEZATHE DEN ALERDINCK TE LAAG ZUTHEM

rapportnr. 2013.1565

juni 2013

In opdracht van:
Bureau Schenkeveld
Havendijk 3
4101 AA Culemborg

Adviesbureau Mertens B.V.
Bureau voor natuur, ruimtelijke
ordening en ecotoxicologie

Bezoekadres: Dr. Willem Dreeslaan 1 te Bennekom
Postadres: Postbus 367, 6700 AJ te Wageningen

T: 0317-428694

M: 06-29458456

E: info@adviesbureau-mertens.nl

I: www.adviesbureau-mertens.nl

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	2
1.1 INLEIDING	2
1.2 HET PLANGEBIED	2
1.3 OPBOUW RAPPORT	3
2. ECOLOGIE	4
2.1 VLEERMUIZEN	4
2.2 VOGELS	5
3 METHODE	6
3.1 INLEIDING	6
3.2 VLEERMUIZEN	6
3.3 BROEDVOGELS	6
4 RESULTAAT	7
4.1 VLEERMUIZEN	7
4.2 BROEDVOGELS	7
5 CONCLUSIE	10
GERAADPLEEGDE LITERATUUR	11
BIJLAGE 1. BEGRIPPEN	12

1 INLEIDING

1.1 Inleiding

Momenteel vinden er incidenteel doch geregeld activiteiten plaats op landgoed Havezathe Den Alerdinck te Laag Zuthem. Deze activiteiten zouden van negatieve invloed kunnen zijn op vleermuizen en vogels die voorkomen ter plaatse van en direct rond het landgoed. Op grond hiervan is aan Adviesbureau Mertens BV te Wageningen gevraagd om het voorkomen en het terreingebruik van vleermuizen en vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen inzichtelijk te maken door middel van een veldinventarisatie naar vogels en een verkennende veldinventarisatie naar vleermuizen. In onderhavig rapport wordt verslag gedaan van een (verkennende) veldinventarisatie naar deze soortgroepen.

1.2 Het plangebied

Landgoed Havezathe Den Alerdinck te Laag Zuthem is gelegen aan de Den Alerdinckweg te Laag Zuthem (zie figuur 1 en figuur 2 voor respectievelijk de globale en gedetailleerde ligging). Het betreft een landgoed met oud bos, lanen en weilanden.

Figuur 1. Globale ligging van landgoed Havezathe Den Alerdinck te Laag Zuthem

1.3 Opbouw rapport

Na een korte uitleg over de ecologie van vleermuizen en vogels (hoofdstuk 2) komen achtereenvolgens aan de orde:

- De onderzoeksmethoden.
- Een beschrijving van de aanwezigheid van vleermuizen en vogels.
- De conclusie over de betekenis van het plangebied voor vleermuizen en vogels.

In Bijlage 1 wordt een overzicht gegeven van de gehanteerde begrippen.

2. ECOLOGIE

2.1 Vleermuizen

Vleermuizen zijn vliegende zoogdieren die zich voeden met insecten. Per nacht wordt een grote hoeveelheid voedsel gegeten. Vleermuizen zijn aangewezen op een grote diversiteit aan ecotypen, welke een groot en constant voedselaanbod opleveren.

Daarnaast zijn vleermuizen afhankelijk van landschapselementen. Door de landschapselementen (bomenlanen, huizenrijen, houtwallen e.d.) kunnen vleermuizen zich oriënteren door middel van het uitzenden van geluiden. Open landbouwgebieden zijn daarom bijvoorbeeld onaantrekkelijk voor vleermuizen.

Vleermuizen verblijven overdag, gedurende het zomerseizoen, in kleine ruimten als spouwmuren of gaten in bomen. Afhankelijk van de soort, bewonen vleermuizen bomen of gebouwen. Alleen de grootoorvleermuis maakt gebruik van zowel bomen als gebouwen. Vooral vrouwtjes zitten veel bij elkaar, in een kolonie. Hier worden de jongen in groot gebracht.

Als de schemering valt vliegen de vleermuizen uit en gaan via vaste routen, de vliegrouten, naar de foerageerplaatsen. Soms liggen foerageerplaatsen en kolonies wel meer dan 10 km uit elkaar. Op de foerageerplaatsen wordt gedurende de gehele nacht gefoerageerd. Bij het aanbreken van de dag vliegen de vleermuizen via de vliegrouten weer terug naar de kolonie.

Tegen de herfst breekt het paarseizoen aan. Vleermuizen leven dan solitair of in kleine groepjes. De paring vindt in de herfst plaats, in tegenstelling tot de meeste andere zoogdieren. De jongen worden in het daarop volgende voorjaar geboren. De vleermuizen leven in de herfst nagenoeg niet meer in kolonies, maar solitair. Voor de paring worden paarplaatsen gebruikt die vaak afwijken van de kolonieplaatsen. Vaak worden in de herfst ook andere soorten en aantallen vleermuizen aangetroffen. Een voorbeeld hiervan is de ruige dwergvleermuis. Daarnaast worden in de herfst vaak andere foerageerplaatsen gebruikt. De vleermuizen zijn immers niet meer gebonden aan de kolonieplaats.

Kort na het paarseizoen tot enkele maanden later, als de winter aanbreekt, trekken de vleermuizen naar ruimten met een stabiel klimaat als (ijs)kelders, grotten en bunkers om daar door middel van de winterslaap de winter door te brengen. Vleermuizen gebruiken dus verblijfplaatsen eveneens in de winter, wanneer zij hun winterslaap houden. De plaatsen zijn donkere, koele ruimten met een constant microklimaat. Afhankelijk van de soort zijn dit gebouwen (bunkers, grotten e.d.) of dikke bomen. Slechts zeer sporadisch komen de winterverblijfplaatsen overeen met de zomerverblijfplaatsen.

Doordat vleermuizen voor hun oriëntatie gebruik maken van echolocatie zijn vleermuizen gevoelig voor ingrepen in het landschap. Oriëntatie vindt plaats aan de hand van opgaande elementen als bijvoorbeeld bomenlanen en houtwallen. Verlies daarvan resulteert in verminderde oriëntatiemogelijkheden. Oriëntatie is noodzakelijk om van kolonieplaats naar foerageergebied te vliegen en om voedsel te vinden.

Bij de afweging van de effecten van ruimtelijke ingrepen in natuur en landschap spelen derhalve opgaande elementen een belangrijke rol. Vleermuizen worden meer en meer betrokken bij de besluitvorming rond ingrepen in het landelijk en stedelijk gebied. Alle soorten zijn namelijk nationaal en internationaal streng beschermd via de Flora- en faunawet en de Habitatrichtlijn.

2.2 Vogels

Vogels komen doorgaans overal in Nederland voor waar enige beschutting is en waar mogelijkheden zijn om te nestelen. Er zijn vogels die ieder jaar een nest bouwen om daarin te broeden. Er zijn daarnaast vogels die jaarrond een zelfde nest gebruiken om in te slapen en te broeden (bijvoorbeeld uilen) en er zijn vogels die jaarlijks terugkeren naar hun nestplaats om het nest opnieuw te gebruiken om daarin te broeden (zoals veel soorten roofvogels). De Flora- en faunawet ziet toe op de bescherming van nesten die jaarrond of jaarlijks worden gebruikt; deze zijn ook buiten het broedseizoen beschermd. Sinds de zomer van 2009 heeft het bevoegd gezag inzake de Flora- en faunawet een lijst met jaarrond beschermde vogels gepubliceerd (LNV-DLG, 2009a). De verblijfplaatsen van deze vogels zijn ook buiten het broedseizoen beschermd via de Flora- en faunawet (LNV-DLG, 2009b).

3 METHODE

3.1 Inleiding

Ten behoeve van de inventarisatie van vleermuizen en vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen zijn vijf inventarisatieronden uitgevoerd. In tabel 1 wordt van deze inventarisatieronden een overzicht gegeven.

Tabel 1. Overzicht inventarisatieronden naar het voorkomen van vleermuizen en vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen ter plaatse van en direct rond landgoed Havezathe Den Alerdinck te Laag Zuthem.

Datum	Vleermuizen	Vogels
Voorzomer		
- Woensdag 24 april 2013	-	Nestlocaties / territoria
- Maandag 13 mei 2013	-	Nestlocaties / territoria
- Dinsdag 21 mei 2013	Kolonies, vliegroutes en foerageerplaatsen	Nestlocaties / territoria
- Woensdag 5 juni 2013	-	Nestlocaties / territoria
- Woensdag 19 juni 2013	-	Nestlocaties / territoria

3.2 Vleermuizen

Vleermuizen zijn geïnventariseerd door middel van batdetector-onderzoek (Pettersson D-240). Met de batdetector worden de, voor mensen onhoorbare, ultrasone geluiden van vleermuizen omgezet naar de voor het menselijk oor hoorbare geluiden. Soorten kunnen door de geluiden (frequentie, ritme en klank) en zichtbeelden worden onderscheiden. Door interpretatie hiervan kan tevens het gedrag afgeleid worden en kunnen onder andere foerageerplaatsen, vliegroutes en verblijfplaatsen worden opgespoord.

Omdat één inventarisatie ronde is uitgevoerd in de avond van dinsdag 21 mei 2013 en de weersomstandigheden gedurende deze inventisatieronde matig waren, dient het vleermuisonderzoek gelezen te worden als puur inventariserend en sluit niet aan bij het Inventarisatie Protocol van het Netwerk Groene Bureaus (Netwerk Groene Bureaus, 2013). Een inventarisatie van vleermuizen dient uitgevoerd te worden bij geschikte weersomstandigheden en dient plaats te vinden in verschillende seizoenen.

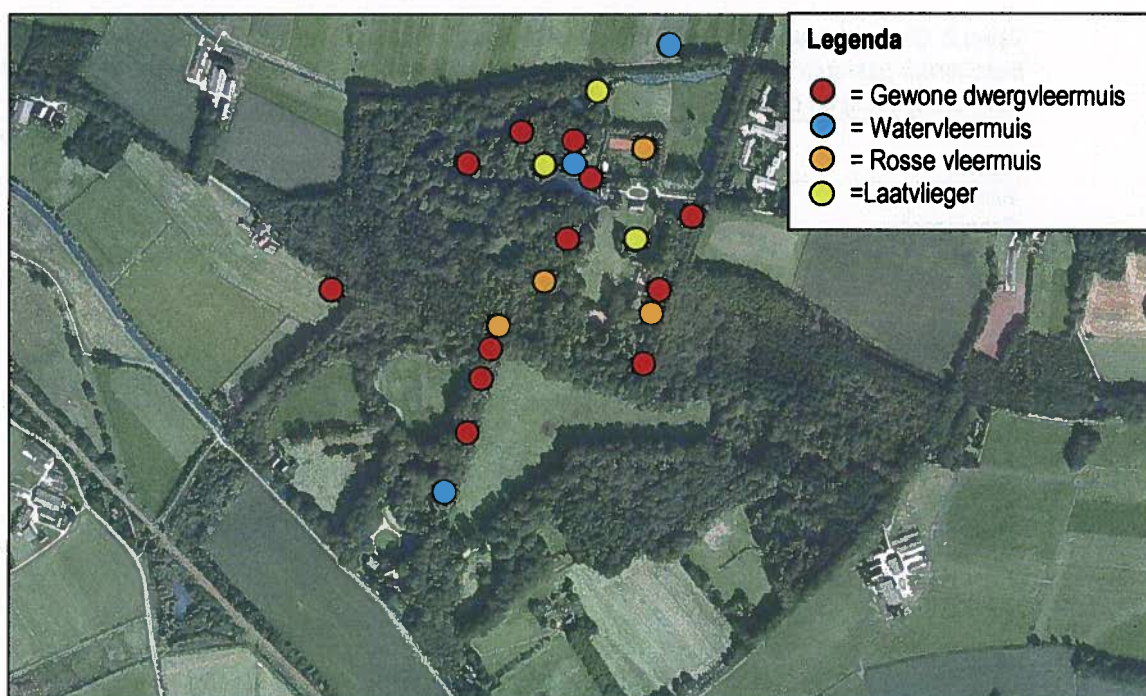
3.3 Broedvogels

Broedvogels zijn gedurende vijf inventarisatiemomenten geïnventariseerd (24 april, 13 en 21 mei, 5 en 19 juni 2013). alle bezoeken zijn uitgevoerd in de ochtend of avond. Het is van belang om rond de schemering waarnemingen te doen, omdat vogels dan het meest actief zijn. Vogels die daarentegen 's nachts actief zijn (zoals de ransuil) zijn geïnventariseerd tijdens het vleermuisonderzoek (21 mei 2013). De waarnemingen van soorten met vaste rust- en verblijfplaatsen, zeldzame, bedreigde en Rode-lijst soorten werden in het veld direct op kaart gezet. De gegevens van deze kaarten werden op kantoor verwerkt tot soortkaarten. Na het broedseizoen zijn alle waarnemingen van deze soortkaarten binnen de grenzen van één territorium geclusterd. Alleen soorten die duidelijk meerdere keren territoriaal zijn waargenomen binnen een bepaalde periode worden beschouwd als "broedvogel". Na die periode kunnen het bijvoorbeeld ook "zwervende" of reeds "vliegvlugge" jongen van elders zijn. Nesten en nog niet vliegvlugge jongen werden tevens beschouwd als broedvogel.

4 RESULTAAT

4.1 Vleermuizen

Er vier soorten vleermuizen vastgesteld op 21 mei 2013. Het betreft de gewone dwergvleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger. Er zijn geen aanwijzingen gevonden van het voorkomen van kolonies (zoals in 2012) of vliegroutes al zijn deze wel te verwachten op basis van aanwezige ecotopen. In figuur 2 worden de foerageerplaatsen weergegeven.

Figuur 2. Foerageerplaatsen van vleermuizen op 21 mei 2013 op landgoed Havezathe Den Alerdinck te Laag Zuthem

4.2 Broedvogels

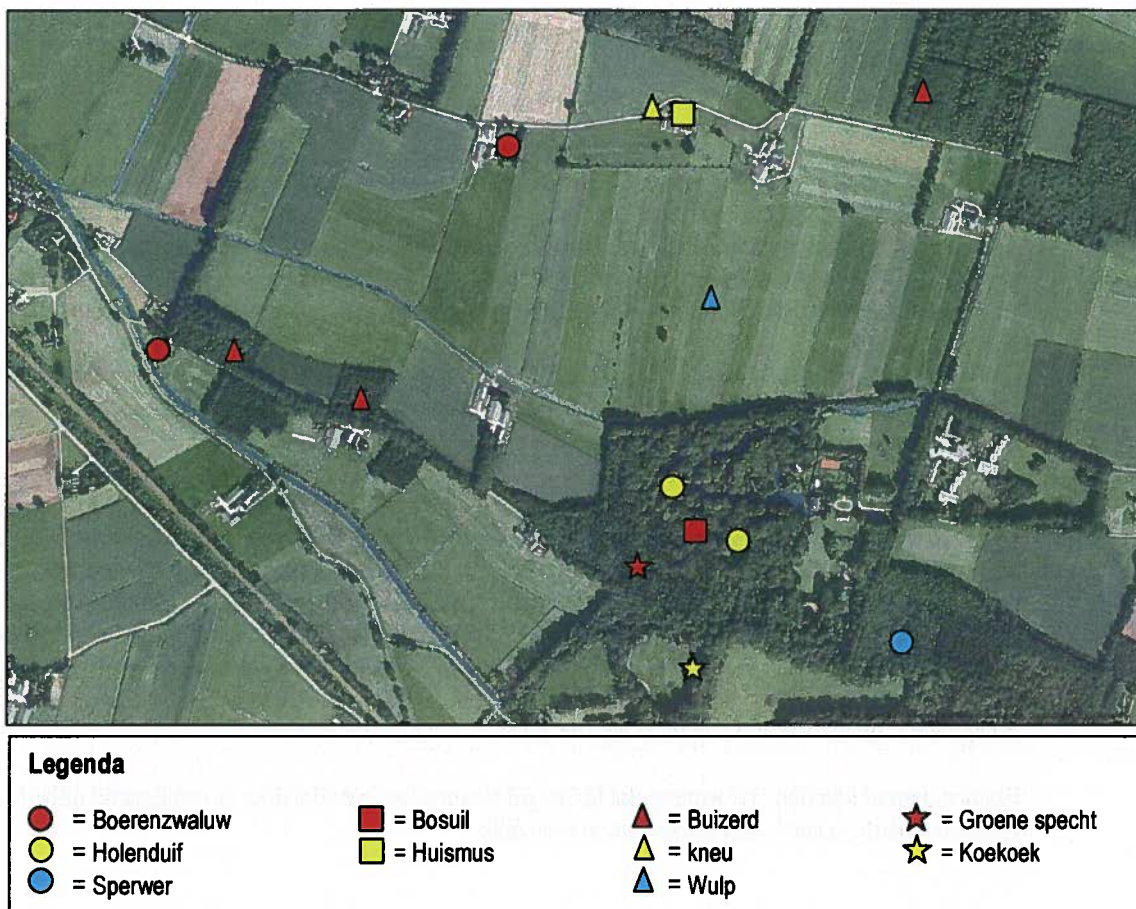
In totaal zijn 38 soorten vogels waargenomen met territoria / nesten (zie tabel 2). Van deze 38 soorten zijn 10 vermeldenswaardige soorten met territoria of nesten (soorten van de Rode lijst en soorten met vaste rust- en verblijfplaatsen, inclusief wulp omdat de soort weinig voorkomt en bosuil omdat deze kenmerkend is voor oud bos). Er zijn zes soorten van de Rode lijst van bedreigde dieren aangetroffen (boerenzwaluw, huismus, kneu, groene specht, koekoek). Hiervan hebben groene specht en koekoek het criterium kwetsbaar en de overige soorten het criterium gevoelig. De nestplaatsen van huismus, buizerd en sperwer zijn op grond van de Flora- en faunawet jaarrond beschermd (LNV, 2009a,b). Er zijn verder drie soorten vastgesteld onder deze vermeldenswaardige soorten waarvan het bevoegd gezag van de Flora- en faunawet stelt dat inventarisatie gewenst is (boerenzwaluw, bosuil, groene specht). De vermeldenswaardige soorten worden weergegeven in figuur 3.

Naast de bovengenoemde en gekarteerde bijzondere vogels met territoria / nesten werd blauwe reiger, gierzwaluw, veldleeuwerik en huiszwaluw vastgesteld. Deze soorten werden te kort aangetroffen om een territoria / nest te hebben.

In het verleden (zie rapport bureau Schenkeveld, 2012) werden ook boomvalk, bonte vliegenvanger, gekraagde roodstaart, graspieper, grauwe vliegenvanger, kerkuil, kleine bonte specht, matkop, nachtegaal, ooievaar, patrijs, torenvalk, ringmus, roek, wespandief, wielewaal, zwarte mees en zwarte roodstaart waargenomen ter plaatse van en direct rond landgoed Havezathe Den Alerdinck te Laag Zuthem. Deze soorten zijn gedeeltelijk weer aangetroffen en gedeeltelijk niet (meer) waargenomen. Gedurende onderhavige inventarisatie werden ook andere soorten vastgesteld die in het verleden niet zijn geconstateerd. Voorbeelden hiervan zijn braamsluiper, grote lijster, wulp.

Tabel 2. Overzicht van de aangetroffen broedvogels met hun mate van bedreiging (Rode lijst, 2004), beschermingsstatus Flora- en faunawet, de aanwezigheid van een vaste rust- en verblijfplaats (LNV-DLG, 2009) en de noodzaak tot inventarisatie (LNV-DLG, 2009).

Soort	Bedreiging	Beschermingsstatus	Vaste rustplaats	Inventarisatie gewenst
Blauwe reiger	-	Zwaar beschermd	-	+
Boerenzwaluw	Gevoelig	Zwaar beschermd	-	+
Boomklever	-	Zwaar beschermd	-	+
Boomkruiper	-	Zwaar beschermd	-	+
Bosuil	-	Zwaar beschermd	-	+
Braamsluiper	-	Zwaar beschermd	-	-
Buizerd	-	Zwaar beschermd	+	-
Ekster	-	Zwaar beschermd	-	+
Fazant	-	Zwaar beschermd	-	-
Fitis	-	Zwaar beschermd	-	-
Gaai	-	Zwaar beschermd	-	-
Groene specht	Kwetsbaar	Zwaar beschermd	-	+
Groenling	-	Zwaar beschermd	-	-
Grote bonte specht	-	Zwaar beschermd	-	+
Grote lijster	-	Zwaar beschermd	-	-
Heggenmus	-	Zwaar beschermd	-	-
Holenduif	-	Zwaar beschermd	-	-
Houtduif	-	Zwaar beschermd	-	-
Huisbus	Gevoelig	Zwaar beschermd	+	-
Kneu	Gevoelig	Zwaar beschermd	-	-
Koekoek	Kwetsbaar	Zwaar beschermd	-	-
Koolmees	-	Zwaar beschermd	-	+
Merel	-	Zwaar beschermd	-	-
Nijlgans	-	Zwaar beschermd	-	-
Pimpelmees	-	Zwaar beschermd	-	+
Roodborst	-	Zwaar beschermd	-	-
Soepeend	-	Niet beschermd	-	-
Sperwer	-	Zwaar beschermd	+	-
Spreeuw	-	Zwaar beschermd	-	+
Staartmees	-	Zwaar beschermd	-	-
Tijftjaf	-	Zwaar beschermd	-	-
Vink	-	Zwaar beschermd	-	-
Waterhoen	-	Zwaar beschermd	-	-
Wilde eend	-	Zwaar beschermd	-	-
Winterkoning	-	Zwaar beschermd	-	-
Wulp	-	Zwaar beschermd	-	-
Zanglijster	-	Zwaar beschermd	-	-
Zwarte kraai	-	Zwaar beschermd	-	+

Figuur 3. Territoria / nesten van vermeldenswaardige vogels ter plaatse van en direct rond landgoed Havezathe Den Alerdinck te Laag Zuthem

5 CONCLUSIE

Momenteel vinden er geregeld activiteiten plaats op landgoed Havezathe Den Alerdinck te Laag Zuthem. Deze activiteiten zouden van negatieve invloed kunnen zijn op vleermuizen en vogels die voorkomen ter plaatse van en direct rond het landgoed. Om deze effecten te kunnen beoordelen is aan Adviesbureau Mertens BV te Wageningen gevraagd om het voorkomen en het terreingebruik van vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen inzichtelijk te maken en aan te geven welke vleermuizen kunnen voorkomen.

Landgoed Havezathe Den Alerdinck te Laag Zuthem is foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis. Mogelijk verblijven deze vleermuizen ook op of direct rond het landgoed.

Het landgoed Havezathe Den Alerdinck en de omliggende weiden zijn verder van belang voor vogels die op de Rode lijst van bedreigde diersoorten staan, jaarrond zijn beschermd en/of kenmerkend zijn. Er zijn in het voorjaar van 2013 vijf soorten van de Rode lijst van bedreigde dieren aangetroffen (boerenwaluw, huismus, kneu, groene specht, koekoek). De nestplaatsen van huismus, buizerd en sperwer zijn op grond van de Flora- en faunawet jaarrond beschermd. Het landgoed is verder van belang voor veel andere soorten (broed)vogels. In vergelijking met waarnemingen uit het (recente) verleden lijkt het plangebied verarmd. Dit is echter niet met zekerheid te zeggen, omdat er toen geen volledige broedvogelinventarisatie is uitgevoerd en de waarnemingen tijdelijk verblijvende dieren kan betreffen.

Geconcludeerd kan dan ook worden dat landgoed Havezathe Den Alerdinck en omliggend gebied van speciale waarde is voor vleermuizen en broedvogels.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

- EEG, 1979. Richtlijn 79/43/EEG inzake het behoud van de Vogelstand. Publicatieblad Europese Gemeenschap, nummer L. 103.
- EEG, 1992. Richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van wilde flora en fauna. Publicatieblad van de Europese Gemeenschap, nummer L. 206/7.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2004. Rode lijsten diverse soortgroepen.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, 2009. Besluit Rode lijsten diverse soortgroepen.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, 1998. Wet van 25 mei 1998, houdende regels ter bescherming van in het wild levende planten en diersoorten (Flora en Faunawet). Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 402, 1-37.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, Dienst Regelingen, 2009a. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Ministerie van LNV (Dienst Regelingen), Den Haag.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, Dienst Regelingen, 2009b. Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Ministerie van LNV (Dienst Regelingen), Den Haag.
- Netwerk Groene Bureaus, 2013. Vleermuisinventarisatie-protocol; Introductie, toelichting en tabel. Odijk.

BIJLAGE 1. BEGRIPPEN

Baltsplaats	Plaats waar een vleermuis al roepend rondvliegt in de herfst en die doorgaans wordt verdedigd tegen andere mannetjes.
Foerageergebied	Een gebied waar een vleermuis of een groep van vleermuizen foerageert. Dat gebied wordt regelmatig bezocht door vleermuizen om in te foerageren en dat doorgaans meerdere foerageerplaatsen kent die langere tijd worden gebruikt.
Foerageerplaats	Plek (jachtplek) waar wordt gejaagd door vleermuizen. De plek kan in de directe omgeving van de kolonieplaats liggen maar ook kilometers verderop.
Kolonie	Groep vleermuizen (kleine groep mannetjes of meestal grotere groep vrouwtjes, soms gemengd (soorten, geslacht)) die in het voorjaar tot de herfst bijeen blijven. De groep kan zich vestigen in gebouwen (in spouwmuren of onder daklijsten e.d.) of bomen (spechtengaten, scheuren). Een groep vrouwelijke vleermuizen wordt ook wel aangeduid als een kraamkolonie. In zo'n groep worden jongen geboren en grootgebracht. Een kolonie maakt vaak gebruik van meerdere verblijfplaatsen die soms gelijktijdig worden gebruikt.
Migratieroute	Een vaste route van zomerverblijfplaats naar winterverblijfplaats en visa versa (zie ook vliegroute) of een route in een andere tijd; bijvoorbeeld tussen foerageerplaatsen.
Paarplaats	Territorium van territoriale mannetjes. Voor de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis is dit doorgaans te vinden in boomholten. Voor de laatvlieger en de dwergvleermuis is dit te vinden in gebouwen. Voor de watervleermuis is dit te vinden in bomen en later, tegen de winter, zijn ze te vinden in overwinteringverblijven. Het mannetje vormt een harem met meerdere vrouwtjes. De paartijd valt in de herfst (uitgezonderd de grootoorvleermuis waarbij het in april valt (vroeg voorjaar). De hier geschetste situatie van de paring wordt in dit rapport omschreven als "herfst situatie".
Verblijfplaats	Een object (huis, boom, bunker, grot, kast en dergelijke) waarin een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag of 's winters permanent).
Vliegroute	Route die door vleermuizen elke avond wordt gebruikt om van de kolonieplaats naar foerageergebied te vliegen en visa versa (zie ook migratieroute). Vrouwtjes met jongen keren soms midden in de nacht terug om de jongen te zogen en gebruiken dan de route. Vliegroutes liggen over het algemeen langs lijnvormige (landschaps)elementen als bomenlanen, huizenrijen e.d. De functies zijn beschutting bij wind en koud weer, oriëntatie in verband met de echolotatie-geluiden en het vinden van voedsel.
Voorbijvliegend	Vleermuizen die voorbijvliegen, niet via een vaste route. Het betreft meestal zwervers of trekkers.
Zwermen	Direct na het uitvliegen, naar vooral voor het invliegen bij een kolonie zwemt een deel van de kolonie rond de kolonieplaats. Zwermgedrag is derhalve een indicatie voor een eventuele kolonieplaats.
Winterverblijfplaats	Een verblijfplaats waar in de winter een of meerdere vleermuizen in winterslaap (hybernation) gaan. Deze ruimte is doorgaans donker, heeft een hoge luchtvochtigheid en temperatuurwisselingen zijn nihil.

Zomerverblijfplaats Een verblijfplaats die gebruikt wordt door vleermuizen die niet in winterslaap zijn waarvan niet aangetoond is dat het een kraamverblijfplaats dan wel een paarverblijfplaats is. In sommige gevallen vormen bijvoorbeeld mannetjes kleine groepjes.

Postbus 367
6700 AJ Wageningen
Tel: 0317-428694
Fax: 0317-450601

Bijlage 2

Ruimtelijkeplannen.nl

Deze afdruk is afkomstig van Ruimtelijkeplannen.nl. Er zijn op basis van deze afdruk geen rechten te ontlenen. De digitale versie van een ruimtelijk plan is bepalend
Datum afdruk: 16 juli 2013

Bestuurplan e.d.
 bestam plangeb.
 Bestuursgebieden
 agrarisch m. wrd.
 natuur
 verkeer
 wonen
 Dubbelbestemmingen
 waarde
 onbebod.
 Bouwvlakken
 bouwvlak
 Gebiedsbestemmingen
 vtwaringzone
 overige zone
 Functieaanduidingen
 functieaanduid.
 Mastvoeringen
 mastvoering

Plannaam: Buitengebied
 Planstatus: vastgesteld
 Datum: 2012-06-08
 Planidn: NL.IMRO.0177.BP20090046-0003
 Plantype: bestemmingsplan
 Bronhouder: gemeente Raalte

Ruimtelijkeplannen.nl

Gemeente Raalte
 Ontwerp: 2012-06-08
 Afdeling: Ruimtelijke Planning

0 200 m

Deze afdruk is afkomstig van Ruimtelijkeplannen.nl. Er zijn op basis van deze afdruk geen rechten te ontleen. De digitale versie van een ruimtelijk plan is bepalend.
 Datum afdruk: 16 juli 2013

Legenda

Best./inp.-plan o.d.	Bouwaanduidingen
bestemmingsplan gebied	bouwaanduiding
Best.-hoofdgroepen	Functieaanduidingen
agrarisch	functieaanduiding
agrarisch m. wrd.	Maatvoeringen
herca	maatvoering
maatschappelijk	
natuur	
overig	
verkeer	
water	
wonen	
Dubbelbestemmingen	
leiding	
waarde	
onbepaald	
Bouwvlakken	
bouwvlak	
Gebiedsaanduidingen	
overige zone	

Bijlage 3

☐ grondwater
 ☐ waterberging
 ☐ overig

Verordening

☐ Ontwikkelingsperspectieven
 ☒ EHS

concreet begrensde Ecologische Hoo

☐ bestaande natuur
 ☐ water
 ☐ nieuwe natuur gerealiseerd
 ☐ nieuwe natuur nog te realiseren
 ☐ beheersgebied

zoekgebieden Ecologische Hoofdstru

☐ nieuwe natuur
 ☐ nieuwe natuur Ruimte voor de
 ☐ nog te begrenzen ecologische
 ☐ nog te begrenzen robuuste ve

☐ Nationale landschappen
 ☐ Recreatie
 ☐ Externe veiligheid
 ☐ Drinkwatervoorziening
 ☐ Waterveiligheid
 ☐ Regionale waterkeringen
 ☐ Peilbesluiten
 ☐ Vaarwegnummering

Omgevingsvisie Overijssel

☐ Lucht en landschap

Functiekaart water

☐ continu en herkenbaar watersysteem

☐ waterveiligheid

☐ grondwater

☐ waterberging

☐ overig

Verordening

☐ Ontwikkelingsperspectieven

☒ EHS

concreet begrensde Ecologische Hoofdstroomgebieden

☐ bestaande natuur

☐ water

☐ nieuwe natuur gerealiseerd

☐ nieuwe natuur nog te realiseren

☐ beheersgebied

zoekgebieden Ecologische Hoofdstroomgebieden

☐ nieuwe natuur

☐ nieuwe natuur Ruimte voor de Ruimte

☐ nog te begrenzen ecologische hoofdstructuur

☐ nog te begrenzen robuuste versterkte natuur

☐ Nationale landschappen

☐ Recreatie

☐ Externe veiligheid

☐ Drinkwatervoorziening

☐ Waterveiligheid

☐ Regionale waterkeringen